Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 229
van **PETER WOUTERS**
datum: 13 maart 2015

---

aan **GEERT BOURGEOIS**
MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Studiedienst Vlaamse Regering - Demografische evolutie centrumsteden

De bevolking in de dertien centrumsteden neemt de voorbije jaren toe en zal ook de komende jaren blijven stijgen. Dat bleek uit de laatste SVR-projecties (Studiedienst van de Vlaamse Regering) van 26 januari 2015. Dit brengt heel wat gevolgen met zich mee op alle beleidsdomeinen en het is dus van groot belang om hier rekening mee te houden bij de maatregelen die de Vlaamse Regering neemt.

De laatste analyse van de SVR op de Stadsmonitor 2011 toont enkele beperkingen aan in het onderzoek naar bevolkingsprojecties. Dit werd ook besproken in de vraag om uitleg nr.99 in oktober 2011 aan de toenmalig bevoegde minister voor Stedelijk Beleid. Er werd nagegaan welke mogelijkheden de bevolkingsregisters van de steden bieden op dit vlak. De centrumsteden hebben toegang tot hun eigen bevolkingsregisters via een toepassing die of door CEVI of door CIPAL (Centrum voor Informatica Provincies Antwerpen en Limburg) werd aangemaakt en wordt ondersteund. Met deze toepassingen kunnen lijsten verkregen worden van de inwoners van de stad op een bepaalde datum, met bijbehorend rijksregisternummer. Deze gegevens worden door de SVR gebruikt in hun projecties.

De toepassingen van CEVI en CIPAL hebben voornamelijk operationele doelstellingen en zijn daardoor niet meteen het beste studiemateriaal. Zo zijn verschillende variabelen al dan niet geüpdatet afhankelijk van de woonplaats van de persoon. Zo stelde men bijvoorbeeld vast dat van de meeste mensen die na verloop van tijd niet meer in de inwonerslijsten opduiken, niet met zekerheid gezegd kan worden of ze verhuisd dan wel overleden zijn. Toch bieden de toepassingen, mits dus enkele aanpassingen, heel wat mogelijkheden om verder en gedetailleerder onderzoek naar bevolkingsgroei toe te laten waarbij men ook meer kwalitatief te werk kan gaan. Zo zou men bijvoorbeeld de beweegredenen van verhuis kunnen vaststellen.

Het bijhouden van een jaarlijkse extractie (al dan niet door de steden zelf) met identificatiesleutel zou al belangrijke bijkomende analyses toelaten. Als ze daarnaast ook nog gekoppeld kunnen worden aan de sterfteregisters, zouden de toepassingen vrijwel aan alle voorwaarden voldoen om bijvoorbeeld onderzoek te doen naar gezinsvorming en/of -uitbreiding als drijvende kracht voor de stadsvlucht van jonge gezinnen, of toevlucht van oudere mensen doordat ze in de stad meer voorzieningen dichter bij zich hebben.

1. Overweegt de minister om de beperkingen van de bevolkingstoepassingen CEVI en CIPAL te onderzoeken of met hen te bespreken en eventueel aanpassingen te laten uitvoeren?

2. Overweegt de minister een grondige studie, bijvoorbeeld een jaarlijkse cohorteffectenanalyse, te doen naar de redenen van bevolkingsgroei of -afname van bepaalde doelgroepen (bijvoorbeeld jonge gezinnen, of ouderen) in de centrumsteden om zo beter te kunnen anticiperen en maatregelen te treffen?

3. De bevolkingsgroei en de samenstelling van de demografie in centrumsteden zorgt voor specifieke noden op alle beleidsdomeinen.

   Hoe zal de minister zijn collega's hier op wijzen of welke aanbevelingen zal/kan hij doen?

GEERT BOURGEOIS
MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD
op vraag nr. 229 van 13 maart 2015
van **PETER WOUTERS**

---

1. CEVI en CIPAL zijn informatica-instellingen die een rol hebben in het informaticabeheer van lokale bevolkingsbestanden van steden en gemeenten binnen het bredere kader van de opmaak en het beheer van het Rijksregister van natuurlijke personen. Het is a priori niet uitgesloten dat bepaalde analyses op deze bestanden zinvolle informatie voor het beleid kunnen aanreiken, maar het betreft dan wel analyses op voorlopige bestanden die enkel gelden voor een groep van aangesloten leden. De informatiekwaliteit van de beide beheerders verschilt echter. Deze analyses kunnen bovendien enkel aangewend worden voor intern gebruik en slechts in de mate dat de contractanten hiervoor toestemming geven. De vraag rijst of er een wettelijk kader voorligt voor de bescherming van de persoonsgegevens bij het bewerken van de bestanden beheerd door informatica-instellingen.

   De Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR) baseert zich voor zijn lokale bevolkings- en huishoudensvooruitzichten op de 'officieel geconsolideerde data' van de bevolking en de huishoudens van de Algemene Directie Statistiek (ADS) van de FOD Economie. Het betreft de 'wettelijke bevolkingsgegevens' die ADS jaarlijks publiek maakt. De basis voor deze gegevens is het Rijksregister van de natuurlijke personen die door ADS periodiek aan aanvullende, wettelijke controles onderworpen worden. SVR maakt voor de projecties dus geen gebruik van de data van CEVI en CIPAL.

   SVR overweegt momenteel niet om alternatieve wegen te bewandelen, omdat de toegang tot de wettelijke bevolkingsgegevens ten behoeve van bevolkingsprojecties nu goed geregeld is door een raamcontract dat ADS op 1/8/2011 sloot met de gewestelijke statistiekinstellingen.

2. De bevolkingsprojecties voor de centrumsteden maken een onderdeel uit van de oefening die SVR doet voor alle Vlaamse gemeenten. Dit gebeurt van nu af aan driejaarlijks, voorheen vijfjaarlijks. Een hogere periodiciteit is niet mogelijk met de huidige beschikbaarheid aan personeel. Een grondige update van alle componenten van de bevolkingsgroei, per leeftijdsjaar en naar geslacht, heeft een doorlooptijd van één jaar voor drie demografen. De projecties zijn bovendien gebaseerd op analyses over een langere observatieperiode om zo toevalligheden in een bepaald jaar te kunnen neutraliseren en voort te kunnen bouwen op trends. De tussenperiode tussen de opeenvolgende lokale bevolkings- en huishoudensvooruitzichten is nodig om de beschikbare projectieresultaten voor de komende tien jaar, grondig te kunnen analyseren.
   SVR zal de komende maanden dergelijke analyses uitvoeren en zal de centrumsteden en de andere gemeenten hierover informeren via zijn communicatiekanalen (website lokalestatistieken).

   De cohorteanalyse die SVR in 2011 maakte in het kader van de studie over de Stadsmonitor 2011 (zie: *Steden binnenstebuiten. Analyses op de stadsmonitor 2011. Stadsvlucht bekeken vanuit cohorteperspectief*) was gebaseerd op data van CEVI en CIPAL. De auteur had toen geen andere keuze. Nu zou hij de cohorteanalyse, net zoals voor de bevolkingsprojecties, maken op basis van de officieel geconsolideerde

data van ADS aangezien er longitudinale datareeksen kunnen opgebouwd worden op basis van het versluierd rijksregisternummer tot vier jaar terug in de tijd.
Rijksregister/ADS-data hebben het voordeel dat het officiële gegevens zijn (ook al was het verschil met de cijfers van CIPAL en CEVI meestal beperkt) en dat deze unieke bron toelaat om de analyses voor alle centrumsteden op een uniforme manier uit te voeren.

SVR heeft toegang tot deze datareeksen (weliswaar ongekoppeld) op basis van het raamcontract dat ADS afsloot met de gewestelijke statistiekinstellingen. SVR krijgt echter niet alle variabelen (bv. geen afstammingsgegevens). Er is bovendien een tijdsverloop tussen de registratie en de oplevering van de data door ADS als gevolg van de controlemaatregelen. SVR mag de informatie waarover hij beschikt ook niet doorgeven aan derden.
Omdat zij eigenaar zijn hebben de gemeenten daarentegen zelf rechtstreeks toegang tot alle data die CEVI en CIPAL voor hen beheren. De steden zijn daarom het best geplaatst om een cohorteanalyse voor hun grondgebied uit te voeren. Het recent opgerichte Kenniscentrum Vlaamse Steden binnen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur kan hen hierbij helpen. De ontsluiting van de bevolkingsgegevens via CEVI en CIPAL is in hun jaarprogramma voor 2015 opgenomen.

3. De bevolkingsprojecties van de Studiedienst van de Vlaamse Regering zijn voldoende bekend bij de Vlaamse ministers en hun diensten.

   Zij zijn op 29/1/2015 toegelicht op een studiedag en zijn gepubliceerd op de SVR-website (zie http://www4.vlaanderen.be/dar/svr/Pages/2015-01-29-projecties.aspx).